

Pohjois-Karjalan hyvinvointialue - Siun soten järjestöavustusten hakuohjeet

Sisällysluettelo

1. Johdanto	3
2. Avustusten hakijat.....	3
3. Yleiset avustusperiaatteet	3
4. Muut ehdot	5
5. Avustusmuodot	6
5.1 Toiminta-avustukset	6
5.2 Kumppanuus.....	6
5.3. Yhteistyösopimukset.....	7

1. Johdanto

Pohjois-Karjalan hyvinvointialue – Siun sote järjestää sille lailla säädetyt tehtävät (laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021)). Hyvinvointialueen lakisääteisiä tehtäviä ovat sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestäminen 1.1.2023 alkaen.

Järjestöt ja yhdistykset (jatkossa järjestöt) edistävät alueensa asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä sekä toimivat omalla alueellaan sosiaali- ja terveystalveluiden kumppaneina ja tuottajina. Laissa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021) 7 §:ssä todetaan, että hyvinvointialueella on ensisijainen vastuu asukkaidensa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä, siltä osin kuin tämä tehtävä kytkeytyy hyvinvointialueen muihin lakisääteisiin tehtäviin. Laki hyvinvointialueesta (611/2021) ja laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021) velvoittavat hyvinvointialuetta tekemään yhteistyötä järjestöjen kanssa.

Tässä asiakirjassa määritellään yleiset periaatteet ja menettelytavat, joita noudatetaan Pohjois-Karjalan hyvinvointialue – Siun soten myöntämässä järjestöavustuksissa, kumppanuuksissa ja yhteistyösopimuksissa. Asiakirjassa määritellään avustusehdot, jotka avustuksen saaja hyväksyy avustusta hakiessaan ja jotka siten sitovat hakijaa avustuksen yleisinä sopimusehtoina. Ohjetta ei sovelleta yrityksiin tai sellaiseen toimintaan, jota hyvinvointialue – Siun sote ostaa järjestöltä tai muulta toimijalta.

2. Avustusten hakijat

Pohjois-Karjalan hyvinvointialue – Siun sote myöntää avustuksia Pohjois-Karjalaan rekisteröidyille yleishyödyllisille järjestöille sekä maakuntarajat ylittävälle järjestölle, jonka avustettava toiminta kohdistuu kokonaisuudessaan pohjoiskarjalaisiin. Avustuksen hakijan tulee olla toiminut vähintään yhden täyden tilikauden ajan.

3. Yleiset avustusperiaatteet

Avustettavan tai muulla yhteistyösopimuksella tuettavan toiminnan tulee kiinnittyä Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen lakisääteisiin tehtäviin, strategiaan painopisteisiin ja näistä ohjattuihin toimeenpanosuunnitelmiin. Avustusten myöntämistä ohjaavat kansallisten ja EU:n säädösten lisäksi vuosittain vahvistettava Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen talousarvio sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen painopisteet. Jatkossa avustusten myöntämistä ohjaavat myös hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen HYTE-kertoimet.

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen järjestöyhteistyön päämääränä on parantaa ihmisten hyvinvointia ja terveyttä. Hyvinvointialueen järjestöavustuksilla ja järjestöjen kanssa tehtävillä kumppanuus- ja yhteistyösopimuksilla tuetaan järjestöjen toteuttamaa asukkaiden hyvinvointia, terveyttä, osallisuutta sekä turvallisuutta edistävää toimintaa.

Avustettavan toiminnan tulee sisällöltään kiinnittyä hyvinvointialueen tehtäviin eli sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoiminnan järjestämiseen:

- Eri ikäisten arjen ja toimintakyvyn tukeminen
- Kulttuurihyvinvointityö
- Mielenterveys-, päihde- ja kriisityö
- Turvallisuus ja varautuminen
- Sairausryhmiin, sairauksien ehkäisyyn ja vammaisuuteen kiinnittyvä toiminta
- Sotaveteraanien ja -invalidien toimintakyvyn tukeminen

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen järjestöavustusten tulee kohdentua pohjoiskarjalaisiin ja toteutua Pohjois-Karjalassa. Avustuksen hakijan tulee määritellä toiminnan kohderyhmä, toiminnan tulee olla kaikille kohderyhmän edustajille avointa ja maksutonta.

Hyvinvointialueen avustukset ja sopimukset ovat aina harkinnanvaraisia ja määrärahat tarkentuvat vuosittain talousarviossa. Jokaiselle avustusmuodolle varataan oma määrärahasa. Hyvinvointialue voi siirtää määrärahoja eri avustusmuotojen välillä.

Samaan toimintaan voi hakea avustusta joko hyvinvointialueelta tai kunnalta. Kunnat myöntävät järjestöavustuksia omien kriteeriensä mukaisesti.

Hyvinvointialueen avustusta ei myönnetä:

- Hankintalain (laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista 1397/2016) alaiseen kilpailutettavaan palvelutoimintaan, vaikka sillä olisi liittymäpintaa terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen
- Henkilöstö- tai matkakuluihin, jotka eivät liity avustettavaan toimintaan
- Hyvinvointialueen järjestämisvastuulla olevaan toimintaan
- Investointeihin, hankintoihin tai yhdistyksen omistamien tilojen kunnostamiseen
- Järjestön perustoiminnan organisointiin kuuluvat toiminnot, kuten hallinnon tai aluetason kokoustoiminnan kulut, viestintä sekä merkkipäivän juhlallisuudet
- Toimitilojen pysyviä vuokria ei avusteta, ellei toimitila ole kriittinen vapaaehtoistoiminnan kannalta
- Toimintaan, jota Pohjois-Karjalan hyvinvointialue ostaa järjestöltä

Avustamista koskevassa päätöksessä tai sopimuksessa ei veloiteta avustuksen hakijaa suorittamaan vastapalveluita. Pelastusalan avustukset sopimuspalokunnille tai muulle pelastusalaan toimivalle järjestölle myöntää Pohjois-Karjalan hyvinvointialue – Pohjois-Karjalan pelastuslaitos (Pelastuslaki 379/2011 § 25).

4. Muut ehdot

Kaiken avustettavan toiminnan tulee olla Suomen lain ja asetusten mukaista. Hakijan tulee noudattaa toiminnassaan hyviä tapoja sekä yleisesti hyväksytyjä eettisiä periaatteita. Avustuksen hakija vastaa itse toimintansa laadusta ja laillisuudesta. Avustusta hakevan järjestön hallinnon ja talouden on oltava voimassa olevien lakien mukaan järjestetty ja vakaalla pohjalla. Avustettavan toiminnan rahoitussuunnitelma tulee olla toteuttamiskelpoinen. Avustuksen hakijan tulee järjestää kirjanpito siten, että avustuksen käyttöä voidaan seurata. Avustuksen hakijan tulee eriyttää yleishyödyllinen toiminta kirjanpidossa mahdollisesta palvelutuotannosta tai muusta taloudellisesta toiminnasta.

Hyvinvointialue voi myöntää avustusta vain siihen toimintaan, johon sitä on haettu. Avustus voidaan periä takaisin, mikäli se käytetään muuhun kuin myönnettyyn tarkoitukseen. Avustettavalla toiminnalla ei voida kiertää hankintalakeja.

Avustuksen saajan tulee antaa valmistelevalle viranhaltijalle pyydettyä toimintakertomus, tilinpäätös sekä tilintarkastuskertomus avustushakemuksen käsittelyä, myöntämistä ja käytön valvontaa varten. Avustuksen saaja on velvollinen välittömästi ilmoittamaan hyvinvointialueelle sellaisesta seikasta, joka saattaa vaikuttaa avustuksen myöntämistä koskevaan päätökseen.

Avustuskelpoiset hakijat voivat hakea avustuksia yhdessä ja toteuttaa toimintaa yhteisvastuullisesti. Yhteisvastuullisessa toiminnassa hakijoiden on mahdollista sopia päävastuullisesta hakijasta, jolle avustus maksetaan ja joka vastaa avustuksen käytön raportoinnista. Hakijat voivat myös sopia avustuksen ja raportointivastuun jakautumisesta toiminnan toteuttamiseen osallistuvien hakijoiden kesken. Jos hakijat hakevat avustusta yhdessä ja toteuttavat toimintaa yhteisvastuullisesti, niiltä edellytetään keskinäistä yhteistyösopimusta. Hyvinvointialue tarjoaa hakijoiden käyttöön sopimusohjan, jota voi hyödyntää.

Hyvinvointialue hyödyntää Lähellä.fi -palvelua (ent. Jelli.fi) asukkaiden ohjaamisessa yleishyödylliseen toimintaan. Avustuksen hakijan tulee ilmoittaa avustettavasta toiminnasta Lähellä.fi -palvelussa. Avustuksen saajan tulee käyttää hyvinvointialueen logoa avustettavien toimintojen markkinoinnissa.

Avustusten myöntäminen perustuu aina harkinnanvaraisuuteen, jota ohjaa lainsäädäntö, yleiset avustusperiaatteet sekä muut ehdot. Avustukset suunnataan hakijoille, jotka parhaiten kykenevät täyttämään avustusten myöntämisen kriteerit; kuinka avustettava toiminta kiinnittyy hyvinvointialueen tehtäviin sekä tukee hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen painopisteitä. Avustuksia myönnettäessä noudatetaan lakia ja hyvän hallinnon periaatteita. Näiden lisäksi avustuksen myöntämisessä kiinnitetään huomiota seuraaviin kohtiin:

- Avustettavan toiminnan vaikuttavuus, merkityksellisyys alueella, kohderyhmän laajuus tai erityisen haavoittuva asema
- Kumppanuuksissa ja yhteistyösopimuksissa kiinnitetään erityisesti huomiota kehittämistoimintaan, hyväksi todettujen käytänteiden ja menetelmien hyödyntämiseen tai avustettavan toiminnan toteuttamiseen tiiviissä yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa

5. Avustusmuodot

Hyvinvointialueen avustukset jakaantuvat kolmeen avustusmuotoon: toiminta-avustukset, kumppanuus sekä yhteistyösopimukset.

5.1 Toiminta-avustukset

Toiminta-avustusta haetaan kerran vuodessa joulutammikuussa. Toiminta-avustusten tarkempi hakuaika ilmoitetaan vuosittain hyvinvointialueen internetsivuilla. Hakemus tulee toimittaa allekirjoitettuna määräaikaan mennessä. Hakemus allekirjoitetaan hallituksen valtuuttaman henkilön toimesta hakemuksen lähettämisen yhteydessä. Toiminta-avustushakemuksen yhteydessä tulee toimittaa allekirjoitettu pöytäkirjaote hallituksen kokouksesta koskien hakemuksen tekevän henkilön valtuutusta asian hoitoon. **Puutteellisia ja myöhästyneitä hakemuksia ei voida ottaa käsittelyyn.**

Toiminta-avustukset haetaan ensisijaisesti sähköisesti Miun palvelut – järjestelmän kautta. Hakemuksen voi tehdä myös paperilomakkeella, jonka voi tulostaa Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen nettisivuilta ja palauttaa hyvinvointialueen kirjaamoon (Tikkamäentie 16, M-talo / 3. krs, 80210 Joensuu).

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunta päättää järjestöjen toiminta-avustuksista hyvinvoinnin-, terveyden edistämisen ja osallisuuden lisäämisen käyttötarkoituksiin (Hallintosääntö 9 §). Toiminta-avustus tulee käyttää talousarviokauden aikana. Jos avustusta ei voida käyttää sovittuna aikana, tulee avustuksen käytöstä ja/tai palautuksesta neuvotella erikseen. Myönnetty toiminta-avustus maksetaan saajan ilmoittamalle pankkitilille sen jälkeen, kun avustuspäätös on saanut lainvoiman.

Toiminta-avustuksen käytöstä raportoidaan siihen kohdistuvan toiminnan päätyttyä tai viimeistään talousarviokauden päätyttyä erillisellä lomakkeella Miun palvelut -järjestelmän kautta. Toiminta-avustuksen raportoinnin voi tehdä myös paperilomakkeella, jonka voi tulostaa Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen nettisivuilta ja palauttaa hyvinvointialueen kirjaamoon (Tikkamäentie 16, M-talo / 3. krs, 80210 Joensuu). Toiminta-avustuksesta tulee raportoida mihin toiminta-avustus on käytetty, toiminnan vaikutukset ja merkityksellisyys alueelle, kohderyhmän laajuus tai erityisen haavoittuva asema.

5.2 Kumppanuus

Hyvinvointialue voi harkinnan mukaan tukea toimintaa, johon järjestö hakee hankeavustusta tai kohdennettua avustusta esimerkiksi Sosiaali- ja terveystieteiden avustuskeskus STEAlta tai ESR-hankerahoitusta Pohjois-Karjalan ELY-keskukselta. Hyvinvointialueen avustus toimii täydentävänä julkisena rahoituksena. Hyvinvointialueen avustus voi olla joko rahallista tai henkilötyöpanosta. Hankekumppanuus tehdään aina harkinnanvaraisesti yhteisen sopimisen perusteella.

Hyvinvointialueen hakiessa ulkopuolista rahoitusta, järjestö voi toimia hankekumppanina. Tällöin järjestön omarahoitusosuudesta neuvotellaan tapauskohtaisesti.

Kumppanuuksissa on jatkuva haku rahoitushakuaikataulujen mukaisesti, hyvinvointialueen talousarviossa päätettyjen määrärahojen puitteissa. Kumppanuutta esitetään sähköisesti Miun palvelut -järjestelmän kautta. Kumppanuutta haettaessa tulee huomioida kumppanuusprosessin käsittelyaikataulu.

Toiminnan sisällöstä riippuen kumppanuussopimuksista päättävät:

- Toimialuejohtaja toimialueeseen kohdistuvista kumppanuuksista
- Tulevaisuuslautakunta toimialueet ylittävistä strategisista hankkeista ([hallintosääntö § 10](#))

Kumppanuussopimuksen raportoinnissa, seurannassa ja käytettävissä mittareissa pyritään hyödyntämään ulkopuoliselle rahoittajalle (esim. STEAlle tai ELY-keskukselle) tehtäviä seuranta- ja loppuraportteja sekä käytettäviä mittareita. Raportteja ja seurantaa voidaan täydentää hyvinvointialueelle, mikäli hyvinvointialueen tilintarkastus, sisäinen tarkastus tai laaduntarkastus sitä vaatii. Maksatuksesta sovitaan erikseen ja se voi tapahtua joko etu- tai jälkipainotteisesti. Hyvinvointialue pyrkii sitoutumaan kumppanuuksiin koko hankekaudelle periaate päätöksellä talousarvio huomioiden.

5.3. Yhteistyösopimukset

Yhteistyösopimus toimii hyvinvointialueen lausuntona järjestölle rahoituksen hakemisessa. Hyvinvointialue voi yhteistyösopimuksella puolttaa toimintaa, johon hakija hakee hankeavustusta esimerkiksi Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskus STEAlta tai ESR-rahoitusta Pohjois-Karjalan ELY-keskukselta. Yhteistyösopimus voi liittyä haettavan hankkeen alaiseen toimintaan tai yleiseen yhteistyöhön hyvinvointialueen kanssa, johon ei liity hyvinvointialueelta tulevaa rahoitusta.

Yhteistyösopimukset tehdään aina harkinnanvaraisesti yhteisen sopimisen perusteella. Yhteistyösopimuksissa on jatkuva haku mahdollisten rahoitushakuaikataulujen mukaisesti. Puoltavan yhteistyösopimuksen pyyntö esitetään sähköisesti Miun palvelut -järjestelmän kautta. Yhteistyösopimusta pyydetessä tulee huomioida yhteistyösopimusprosessin käsittelyaikataulu.

Yhteistyösopimuksista päättää joko hyvinvointialueen toimialuejohtaja.

Yhteistyösopimuksen toiminnan raportoinnissa, seurannassa ja käytettävissä mittareissa pyritään hyödyntämään ulkopuoliselle rahoittajalle (esim. STEAlle tai ELY-keskukselle) tehtäviä seuranta- ja loppuraportteja sekä käytettäviä mittareita. Raportteja ja seurantaa voidaan täydentää hyvinvointialueelle, mikäli hyvinvointialueen tilintarkastus, sisäinen tarkastus tai laaduntarkastus sitä vaatii.